

ՌԱՅԱՅԵԼ
ՊԱՏԿԱՆՅԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ
ԲԱՆԱՏԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԴԵՍՏԱՆ

891.99V

7-28

891.995

7-28

ՌԱՅԱՅԵԼ ՊԱՏԿԱՆՅԱՆ

2011-07

Մ Ա Ն Կ Ա Կ Ա Ն Բ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Գ Ծ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴԵՏԱՆԻ ԿՆՏԱԿՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

(Կենտրոնական կառուցվածք)
Երևան, 1991 թ.

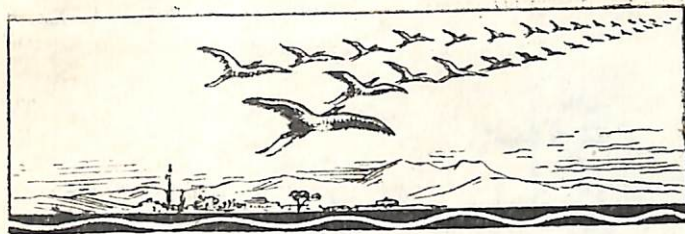
Z A B M E S Z P U S

ՀԿԵՍ ԿԿ ԿԻՑ ՍԱՐԿԱՍՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ

18 JUL 2013

12070

Կ Ո Ռ Ն Կ Ն Ն Ե Ր

(ժողովրդական)

Կրօսան-կրօսան-կրկօսան,
Կրօսունկները հա թրօսան,
Կրօսունկների թեի տակ
Յկալ ամառն մեր դրօսան:

3673-82

РАФАЭЛ ПАТКАНЯН
ДЕТСКИЕ СТИХОТВОРЕНИЯ

(На армянском языке)

Армгиз, 1941, Ереван

ԲԱԿԻԿ

*Բաղիկ-բաղիկ,
Կարմիր թաթիկ.*

*Ո՛ւր ես գընում կամաց-կամաց,
Չագուկներիդ չորս կողմը առած:
— Ես գնում եմ ջուր գտնելու,
Չագուկներիս լըվանալու.
Չագուկներըս մաքուր-մաքուր
Տղոց երեսն ազտ է ու մուր:*

ԿԱՏՈՒ

*Կատուն եկավ փիսիկ-փիսիկ,
Հագար նազով ինչպես հարսիկ,
Դունչը սրբեց թաթիկներով,
Մազը սանդրեց չանչիկներով.
Կատուն, կատուն հեթ ես տրմում,
Թե մկներն են այս օր դարթուն:*

Գ Ա Ռ Ն Ո Ւ Կ

Սիրուն, անմեղ իմ գառնուկ,
Բուրդըդ սպիտակ ու փափուկ,
Դաշտ վազելով ու արոտ,
Մորըդ քաշում ես կարոտ,
Մի լալ, գառնուկ սիրական,
Փոքրիկ տղի դու նըման,
Կուգա մայրըդ. հետը շատ
Կը բերե բեզ անուշ կաթ:

Մ Ի Ն Ե Ռ Ն Ա Կ

Մարտն անցավ, հասավ ապրիլ գեղեցիկ,
Հեռու աշխարհե եկավ ծիծեռնիկ,
Բարով դուն եկար, գարնան կարապետ,
Բուն շինողներից ամենից վարպետ:

Կըռունկը թռավ, գընաց վերերեն,
Սոխակն էլ փախավ մեր պարտեզներեն,
Մեկ դու մընացիր ճընճողկների հետ,
Սիրուն ծիծեռնիկ, գարնան կարապետ:

Պատուհանիս մոտ շինե քու բունը,
Անուշ ճըվողով երգե գարունը,
Ածա՛ ձու, հանե գեղեցիկ ձագեր,
Մընա՛ մեր մոտը մինչի սեպտեմբեր:

Մ Ե Ղ Ո Ւ

Հն, ծագեցավ արեգակը,
Հն, ծաղկեցավ մանիշակը,
Մեղուն թողուց իր փեթակը
Տըզտըզալով-տըզտըզալով:

Մեղուն թռավ ծաղկե ծաղիկ,
Մեղըր առավ քաղցր-անուշիկ,
Մոմը տարավ հոտոտ լուսիկ
Պըզպըզալով-պըզպըզալով:

Անուշ մեղըր՝ մանըր տըղոց,
Դեղին մոմը՝ ամեն սըրբոց,
Իսկ չարերին՝ կըճ ու խայթոց.
Կըսկըծալով-կըսկըծալով:

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Արի, գարուն,
Արի, սիրուն,
Բեր պարզ սրե,
Առատ անձրև
Խնդրե՛ տերեւ
Հաճար, ցորեն,
Ձըմենն էր մեճ
Ողջ ըսպառեց,
Ամբար, մառան
Դադարկ դառան:

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Կարոտ ենք տեսքիդ, անընթաց գարուն,
Շուտ արի մեզի, բեր ծաղիկ սիրուն,
Բեր պայծառ արև, բեր մեզ տաք օրեր,
Ճըռվըռոդ թըռչուն, բեր կանանչ դաշտեր:

Բաց մեր դրոները, բաց մեր պատուհան,
Թող բացվին ծաղկին, վարդ, մեխակ, շուշան.
Փակված սենյակեն ելնինք, ազատվինք,
Կանանչ դաշտ երթանք, խաղանք գլխորվինք:

Ա Ր Ե Վ

Արև, արև արի՛ դուս,
Քեզ բերել ենք աչքի-լուս,-
Քու քուրիկը լուսինկան
Բերեց չամիչ մեկ աման,
Ամպը եկավ, մութ արավ,
Չամիչն աչքերես կորավ:
Բաց երեսըդ, արեգակ,
Մեկ բուռ չամիչ քեզ կտանք...
Օ՛խ, արևին խափեցինք,
Ամպի տակեն հանեցինք:

ԱՆՃՐԵԱՆ

Անձրև, անձրև՝ ցած արի,
Բըսցա՛ւր՝ ցորեն ու գարի,
Բըսցա՛ւր՝ ծաղիկ, կանանչ խոտ,
Ավր՞ փոջի, մաքրե՛ օդ:

Անձրև, անձրև՝ ցած արի,
Քալը՞ ամենուս բարի:

ՄԱՆԻԵԱԿ

Դեռ ուր է ծիծեռ, դեռ ուր է սոխակ,
Փարնան կարնպետ եկավ մանիշակ,
Երկնային խունկը չորս կողմը բուրեց,
Նորածին աշխարհ նախ նա համբուրեց:

Երկինքն է անամպ, շողշողուն արև,
Տանք մանիշակին, երեխեք, բարև,
Որ մեր դաշտերին բերեց նոր գարուն,
Նախշուն հավերով, ծաղկով զարդարուն:

ԱՇՈՒՆ

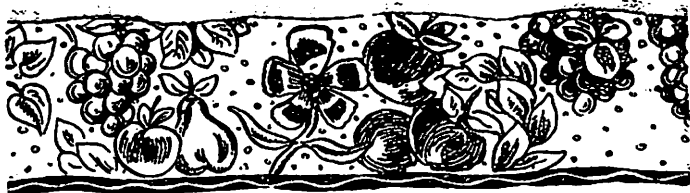
Աշունը եկավ, թափեցավ սաղարթ,
էլ մի փընտրիլ դու մանուշակ ու վարդ,
Բնությունը տրխուր, պարտեզը տըրտում,
Ձըմեռվա հոգսն է մարդոցը սրտում:

Երեխան փակված մենակ սենյակում,
Պատուհանիցը պարտեզ է նայում,
Միտքը բերում է գարնան օրերը,
Մարգերի վըրա զըվարթ խաղերը...

Մի տրտմիլ, տըղա, թող անցնի մարտը,
Նորից կը բացվին նարգիզն ու վարդը,
Նորից սոխակը պիտի գա հանդես,
Նորից խաղալու դու կերթաս պարտեզ:

ՁՅՈՒՆ

«Ախ, ի՞նչու-ի՞նչու կուգա պաղ ձյունը
Նորից ամիսներ պիտ մընամ տունը,
Տեսնելու չեմ ես կանանչ ծառ, արոտ,
Հոտոտ ծաղիկեն պիտ մընամ կարոտ»:
— Ձյունը որ կուգա երկնքեն ի վար,
Իմացիր, մեծ բաղդ է մարդուս համար,
Վերմակի պես տաք կը ծածկե դետին,
Որ բույսի արմատն դիմանա ցրտին.
Նա հողին կուտա հյութ, պարարտություն,
Դաշտին ու արտին մեծ առատություն:
Մի տրտնջալ, մարդ, դու բընութենեն,
Թե տաք և թե ցուրտ՝ մեզ միշտ օգուտ են

ՉՈՐՍ ԵՂԲԱՐԳ

Չորս եղբարք են. ամեն տարի
Երկրիս վերան ման են գալի.
Չորսն էլ ջոկ-ջոկ ունին հասակ.
Պարզկներն են հազար տեսակ:

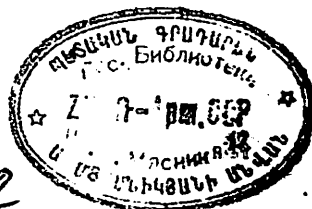
Առաջինն է պատանի,
Բողբոջ տերև, սաղարթ ունի,
Պայծառ տերև, կանանչ արոտ.
Որոնց տըղաք են միշտ կարոտ:

Երկրորդ եղբայրն երիտասարդ
Տալիս է մեզ անձրև առատ,
Ծաղկունք ցանում է ամեն դի,
Հուլս է տալիս առատ հընձի:

Երրորդ եղբայրն այր չափահաս,
Մրգերով լի ունի մի թաս,
Բաժանում է տըղոց լուր գանձ—
Ծիրան, խնձոր, խաղող ու տանձ:

Չորրորդ եղբայրն է ծերունի,
Ցուրտ ու խավար շալիած ունի,
Այգի անտառ ամայացուց,
Դաշտ և արոտ ձյունով լըցուց:

Գիտեն արդյոք հայ տղերքը
Որոնք են այս չորս եղբարքը,
Եղանակներն են սոքա մեր
Գարուն, ամառ, աշուն, ձմեռ:

3673-82

Չ Մ Ն Ռ

Չըգիտեմ՝ ինչո՞ւ ձրմեովա օրը
Հիշում եմ ես միշտ իմ հայ-եղբորը,—
Ասում եմ՝ արդյոք չունի՞ նա կարիք,
Հաց, միս, եղ ու փայտ ունի՞ նա հերիք,
Ունի՞ տաք հալավ, ունի՞ նա մուշտակ,
Ամձը է տունը, կըտուրը չէ՞ ծակ...
Ու այսպես ես միշտ ձրմեովա օրը
Միտըս բերում եմ իմ հայ-եղբորը:

Չ Յ Ո Ւ Ն

Երբ որ ձյուն կուգա՝ ես կուրախանամ,
Որ դուրս պիտ ելնեմ, դահուկ պիտ խաղամ...
Բայց տեղս սրբան աղքատ տղայք կան,
Որ տաք հալավե կարոտ կը մընան:

Ն Ո Ր Տ Ա Ր Ի

Ահա հասավ նոր տարի,
Հետը բերեց նոր բարի—
Մանրը տըղոց՝ ուրախ օր,
Բարի գավակ՝ հորն ու մոր:

Մանրը արդայք են ուրախ,
Ունին կազին, կոզինախ,
Մարրի չոր, չամիչ, թուղ,
Փրշատ, ունաբ ու ընկուղ:

Մանրը տըղայք՝ չի մոռնաք,
Աշխարքուձրս չեք մեռակ,
Ուրիշ շատ խեղճ տըղայք կան
Աղքատ և անօգնական:

Ի Ս Ն Ա Կ Ա Ն Ն Ռ Ա Ղ Դ Ի

Մի օր փոքրիկ արղան ասաց.
— Ինչպես կուզեմ ես, մայրիկ,
Մըաքիս մեջը կարծածիս պես
Լինել տըղա երջանիկ:—

Ծիծաղելով ասաց մայրը.
Ո՛րդյակ՝ ինչ է քեզ պակաս,
Աշխարքուձրս կա՞մ այնպես բան,
Որն որ դու չնճենես:

Հալը ու մայրը գլխուդ վըրան,
Հալավըդ տաք ու մաքուր,
Փափուկ կոզենք, մեծ բնակարան,
Առատ, անուշ կերակուր:

Նայե շուրջըդ, սիրուն որդի,
Ծնո՞ւ մարդ ունի քեզ չափ բան,
Դու չը գիտես, որքան աղքատ
Տկլոր, քաղցած որբեր կան:

— Հենց այդ է որ, քնքու՞ն մայրիկ,
Ինձ չէ՛ տալիս ուրախ օր,
Որ իմ շուրջը ամեն տըղա
Ինձ նըման չէ բախտավոր:

ՎԱՐԺԱՑՈՒՆ

— Մայրիկ՝ ինչո՞ւ այս խեղճը
Ման է գալիս գըջըլտած,
Ոտքը բոբիկ, գըլխաբաց,
Ինքն էլ գրեթե միշտ հարբած:

— Որդյակ, դա էլ քեզ նրման
Մի օր տըղա էր փոքրիկ.
Բայց թողուցին անխընամ
Նորան մոտի վատ մարդիկ:

Չուղարկեցին վարժատուն,
Բարի խըրատ չի տըվին,
Մընաց խեղճը անուսուժ,
Ծուլլ ու անգործ բընավին...

Ինքըդ դատե՛, բըրետեն
Օգուտ ունի մեղվանոց.
Նուլնպես գիտցիր, տըգետեն
Երբեք չիկա շահ մարդոց:

Ա՛յն ժամանակ մեզ կուտան
Մարդիկ հալավ, տուն ու հաց,
Երբ որ նոքա կըստանան
Մեզանից շահ՝ փոխադարձ....

Այս պատճառով՝ այդ մարդը
Ման է գալիս գըջըլտած,
Ոտքը բոբիկ, գըլխաբաց,
Ինքն էլ գրեթե միշտ հարբած:—

— Մայրիկ՝ չուզեմ ես նրման
Լինել թշվառ այդ մարդուն.
Այսուհետև պիտ երթամ
Ամենայն օր վարժատուն:

ԳԻՅՈՒԹՅՈՒՆ

Ես մի բան գիտեմ շատ խելոք է նա,
Գիտե կրոն ավել քան ըզքահանա.
Գիտե նա երկինք, երկիր, ծով անհուն
Ավել քան տասըն մարդիկ իմաստուն:

Աշխարքիս մեջի կենդանւոյց անվանք՝
Տունկի, սողունքի—գիտե նա բերանք,
Ջրբերու կաթիլ ու ավազ ծովուն
Կրհամբե նա քեզ ճիշտ մի ըսպեուն...
Խելքդ շատ մի մաշիլ,— այս բանի անունն
Ասում են մարդիկ ուսում-գիտություն:

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՆՔԱՂԳՈՒԹՅՈՒՆ

Երբ հողագործը չունի եղ, արոր,
Երբեք չեմ ասիլ նորան բաղդավոր.

Երբ ապրանք ու փող չունի խանութպան,
Նա էլ է անբաղդ, թըշվառ բավական.

Բայց երբ չերթա հալ տըղան վարժատուն, —
Այս է ամենից մեծ անբաղդություն:

ԽԵԼՈՔ ԵՐԵՆՍ.

Խելոք երեխան այսպես պիտ լինի—
Կանուխ պիտ զարթե, շուտ քուն պիտ մտնի.
Պիտի չի մաշե սիրտը հորն ու մոր,
Դըպրոց պիտ երթա, կարդա ամեն օր:

ԱՐԼԱՐ

Ինչո՞ւ աքլարը կանգնած է բակում,
Պինդ պինդ կանչում է իր կուկուրիկուն:

Էնդուր ու՛ր վաղուց արեն է ծագել,
Բայց ծուլ երեխան քընից չէ՛ զարթել,
Դեռ չէ՛ վերկացել, աղոթքը արել,
Դըպրոցի դասը դեռ չէ՛ սովորել:

Կանչում է աքլարն իր կուկուրիկուն,
Տըղալոց պարտքը միտերն է ձրգում:

ՅԵՌՈՒՐ ԵՐԵՒԱ

Երբ որ ծագեցավ պայծառ արեգակ,
Աքլար, աղափնի, հավ ու ծիծեռնակ,
Զի, ոչխար, գառնուկ, այծ, ուլ, հորթ ու կով
Գնացին իրանց գործին ըշտապով:

Միայն ծուլ տղան չի գնաց դպրոց,
Գիրքը շպրտեց ու փախավ փողոց,
Իրիկուն ամենքն հետ դարձան ուրախ,
Միայն տղան էր տրտում, գլխակախ:

ՃՐՈՋԱՆՆ ՏՂԱ

Տղան սիրում է ձեզ շատ, արեգակ,
Իաշտ ու պարտեզում ճրվրուղ թռչնակ,
Ճլուղերից կախ-կախ պտուղներ հասնեն,
Բայց ձեզնից ավել պիտ' սիրե ուսում:

Ուրեմն թողե՛ք, նախ դպրոց երթա՛, ^{պարտեզ}
Ընկերների հետ դասերը նա տա,
Եվ երբոր լուր սուրբ պարտքը կատարե՛, ^{պարտեզ}
Որքան սր ուզե՛ թող նա ձեզ սիրե:

Այնուհետև ցոլած, ^{պարտեզ} պայծառ արեգակ,
Այնուհետև երգե՛... դու նախշուն թռչնակ,
Ու անուշ համը համուն պրտուղին
Թող լինի վարձը, ժրրաջան տղին:

ԵՐԿՈՒ ՈՒ ՄԻ

Ականջդ երկու, ունիս մի բերան,
Հասկացիր, դու լավ,
Աշխարհիս վըրա կը լըսես շատ բան,
Ու խոսես սակավ:

Աչքերդ երկու, ունիս մի բերան,
Հասկացիր դու լավ,
Աշխարհիս վըրա կը տեսնես շատ բան,
Ու պատմես սակավ:

Երկու ձեռք ու մի բերան դու ունիս,
Հասկացիր ինձ լավ,
Օրնիրուն ու շատ պիտի աշխատիս,
Եվ ուտես սակավ:

ԹՈՉՈՒՆԻ ԶԱԳ

Անկողնիկի մեջ անմեղ երեխան
Նիրհում է խաղաղ հրեշտակի նրման,
Իսկ նորա մայրը մոտի սենյակում
Երեխի համար խավիժ էր եփում:
Երդիկեն հանկարծ գալլը ներս թըռավ,
Տըղի անկողնին կատղած մոտեցավ:
Երեխեք՝ ինչո՞ւ այդպես սարսեցաք,
Թոչունի համար դուք չեք գալլ անհագ,
Ինչպես չար գալլը խեղճ մոր գավակին:

Տըղա՛ եղի՛ր դու ուրախ ու բարի,
 Ժամ ու օրերըդ կանցնին հանաքով,
 Ճամփադ չի լինիլ բըսած տատասկով,
 Ամեն քու իղձըդ շուտ կը կատարի:

Տըղա՛ եղի՛ր դու ուրախ ու բարի,
 Քիչըդ կերևի քեզ միշտ ու միշտ շատ,
 Հընոտիդ էլ քեզ կերևի ճոխ զարդ,
 Ամեն կարիքըդ շուտ կը կատարի:

Տըղա՛ եղի՛ր դու ուրախ ու բարի,
 Դըժվար չերևիլ քեզ աշխատանքը,
 Ձի տանջիլ կյանքի քեզ տառապանքը,
 Սրտիդ բաղձանքը շուտ կը կատարի:

Վանիչկալին շատ են գովում,
 Որ լավ աշակերտ է նա,
 Որ Ֆրանսերեն վարժ է խոսում,
 Ճանաչում է Եվրոպա:

Բայց մայր լեզու հայերենի,
 Մեջը մունջ է ու տըգետ
 Ձի ճանաչում Հայաստանի
 Ո՛չ մի քաղաք, ո՛չ մի գետ...

Ո՛չ մարդ, կըկու է քու Վանյան,
 Որ սեպհական չունի բուն,
 Թուֆակ է քու գոված տըղան,
 Որ չը գիտե յուր լեզուն:

ՊՏՈՒՂՆԵՐ

Լավ պըսուղներ են—
Տանձ, կեռաս, սալոր,
Մոր, ելակ, հաղարջ,
Դեղձ, բալ ու խրնձոր.

Բայց երբ տեսնում եմ
Խաղող ու ծիրան,
Ինչո՞ւ հիշում եմ
Ես միշտ Հայաստան:

Ս Ր Տ Ո Ւ Տ

(Ազգային ավանդություն)

Արաուտիկ՝ ինչո՞ւ թըռչում ես վեր վեր,
Երկընքեն ասում ես տըխուր տաղեր,
Պարտեղ ու այգի ինչո՞ւ չես գընում,
Քընքույշ ձագերդ փրտեղ ես հանում:

Ա՛խ, շատ են, շատ են իմ կըսկիծն ու ցավ.
Իմ մըտերիմը գընաց, հեռացավ.
Հայ հողագործը — իմ սերտ բարեկամ,
Թըշնամու անեն գընաց դաղթական:

Այն օրից հայոց դաշաք ամայացան,
Բերրի արտերը փըշով լըցվեցան...
Տափի վրա չունիմ ես հանգստութուն,
Ու այդոր համար երկինք եմ թըռչում,
Երկինք եմ թըռչում ցերեկ, իրիկուն,
Երգով աղերսում եմ միշտ աստըծուն,
Որ մեզ ողորմի իր աջով գըթած,
Հայ հողագործին անե դերեղարձ,
Հայաստան բերե խեղձ հայ գեղջուկին, —
Այս է խորհուրդը իմ տըխուր երգին:

Արի իմ սոխակ, թող պարտեզ, մերին,
Տաղերով քուն բեր տղիս աչերին.
Բայց նա լալիս է, դու սոխակ մի գալ,
Իմ որդին չուզե տիրացու դառնալ:

Ե՛կ, արեղածագ, թող արտ ու արոտ,
Օրորե՛ տղիս, քնի է կարոտ.
Բայց նա լալիս է, դու ձագուկ մի գալ,
Իմ որդին չուզե արեղա դառնալ:

Թող դու, տատրակիկ, քու ձագն ու բունը,
Վու՛վու՛յով... տղիս բեր անուշ քունը.
Բայց նա լալիս է, տատրակիկ, մի գալ,
Իմ որդին չուզե սըգավոր դառնալ:

Կաշաղակ ճարպիկ, գող, արծաթասեր,
Շահի գրուցով որդուս քունը բեր:
Բայց նա լալիս է, կաշաղակ մի գալ,
Իմ որդին չուզե սովիտգար դառնալ:

Թող որսորդ, արի, քաջասիրտ բազե,
Քու երգը գուցե իմ որդին կուզե,
Բազեն, որ եկավ, որդիս լուեցավ,
Ռազմի երգերի ձայնով քնեցավ:

Թող փրչե քամին պինդ պինդ երեսիս,
Վերեն ամպերեն սաստիկ ճյուն թող գա.
Որքան որ կուզե՝ թող փրչե Հյուսիս,
Հուսով եմ՝ վաղ-ուշ գարունը պիտ գա:

Թուխպը թող պատե երկինքը պայծառ,
Թանձրը մարախուղ երկիր թող փակե,
Տարերք աշխարհիս խառնըվին իրար,
Հուսով եմ՝ վաղ-ուշ արև պիտ ծագե:

Թող գա փորձություն, թող գա հալածանք,
Ռավար թող դառնա անաղոտ լույսը,
Սարսափելի չեն հալին տառապանք, —
Միայն... չի հատներ խղճուկի հույսը:

1. Կոռնկներ	3
2. Բաղիկ	4
3. Կատու	5
4. Գառնուկ	6
5. Միծեռնակ	7
6. Մեղու	8
7. Գարուն	9
8. Գարուն	10
9. Արև	11
10. Անձրև	12
11. Մանիշակ	13
12. Աշուն	14
13. Զյուն	15
14. Չորս եղբարք	16
15. Զմեռ	18
16. Զյուն	19
17. Նոր տարի	20
18. Իսկական բաղլ	21
19. Վարժատուն	22
20. Գիտություն	24
21. Ամենամեծ անբաղդություն	25
22. Խելոք երեխա	26
23. Աքլար	27
24. Տխուր երեխա	28
25. Ժրջան տղա	29
26. Երկու ու մի	30
27. Թռչունի ձագ	31
28. Խրատ	32
29. Վանիկա	33
30. Պտուղներ	34
31. Աբաուա	35
32. Օրորոցի հրէ	36
33. Հույս	37

Յ Յ Ս Յ

Նկարիչ՝
ՀՈՎ. ՇԱՎԱՐՇ

Կազմից և խմբագրից՝

Հ. Բ. Մ ու լ ը ա դ յ ա ն ը

ՎՖ 430. Պատվեր 324. Տիրուծ 4000.

Հայաստանի տպ. Երևան, Լենինի, 65.

« Ազգային գրադարան

NL0405326

ԳԻՆԸ Ի ՈՌԻՔ.

20080

12070

РАФАЭЛ ПАТКАНЯН
ДЕТСКИЕ СТИХОТВОРЕНИЯ
(На армянском языке)
Армгиз, 1941, Ереван